

ЗМІСТ

ВСТУП	3
I. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ	4
II. ПЕРЕЛІК ТЕМ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ	5
III. КРИТЕРІЇ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКА	22

ВСТУП

Програма фахового вступного іспиту зі спеціальності Н5 Водні біоресурси та аквакультура (ОП Водні біоресурси та аквакультура) галузь знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина» для вступу на здобуття ступеня вищої освіти «Доктор філософії» на базі здобутого ступеня вищої освіти «Магістр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» передбачає виявлення у вступників спеціальних знань, визначення професійних компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення.

Встановлення рівня опанування знань у вступників здійснюється за дисциплінами: «Іхтіологія (загальна, спеціальна)»; «Сучасне товарне рибництво»; «Перспективні об'єкти аквакультури»; «Аквакультура штучних та природних водойм»; «Акліматизація гідробіонтів».

Фахові вступні іспити для вступників на освітньо-наукову програму Водні біоресурси та аквакультура проводяться шляхом письмового контролю знань серед претендентів на вступ, які вчасно подали необхідні документи для вступу згідно з Правилами прийому до аспірантури в Херсонському державному аграрно-економічному університеті.

I. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1. Тривалість проведення фахового вступного іспиту 1,5 години (90хв.).
2. Під час проведення фахового вступного іспиту не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії.
3. Під час фахового вступного іспиту використовується кулькова або гелева ручка синього кольору.
4. Оцінювання знань проводиться за результатами відповідей відповідно до визначених цією програмою критеріїв.

II. ПЕРЕЛІК ТЕМ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ІХТІОЛОГІЯ»

Мета: засвоєння знань про рибу як живий організм у всій різноманітності його життєдіяльності, численних особливостях, проявах природного середовища; засвоєння сучасних даних про біорізноманіття риб континентальних водойм, морів та Світового океану, а також внутрішніх водойм України, Азовського та Чорного морів.

Вступник має **знати**: основні питання, які вивчає іхтіологія, походження та місце рибоподібних і риби в загальній системі тварин; спосіб життя рибоподібних і риб, їх пристосування до існування у водному середовищі; сприйняття сучасної системи рибоподібних і риб та наукових основ і принципів систематики в іхтіології. **Вміти**: проводити морфо-метричний аналіз риб, виготовляти препарати з біологічного матеріалу, визначати темпи росту риб, плодючість та ступень зрілості статевих продуктів, досліджувати особливості живлення риб.

Перелік тем:

- Загальна іхтіологія. Спеціальна іхтіологія.
- Сучасна систематика риби та рибоподібних.
- Екологічні групи риб.
- Зовнішня будова риб. Пристосування рибоподібних і риб до існування у водному середовищі.
- Основні життєві цикли риб. Розмноження риб, ріст та вік риб.
- Живлення риб та трофічні взаємовідносини в іхтіоценозах.
- Добова та сезонна поведінка риб, динаміка кількості і смертність риб.
- Риба і абіотичні фактори водного середовища, біотичні взаємовідносини.
- Поширення морських, океанічних риб в українських акваторіях та у світі.
- Поширення прісноводних риб у водоймах України та світі.
- Біологічні інвазії – як поширення рибоподібних і риб.

- Біполярне і амфібореальне поширення риб.
- Клас Хрящові риби *Chondrichthyes*.
- Клас Кісткові риби *Osteichthyes*.
- Надклас Безщелепні *Agnatha*. Загальна характеристика.
- Клас Круглороті *Cyclostomata*: міноги, міксини.
- Надклас Щелепнороті *Gnathostomata*. Загальна характеристика.
- Клас Хрящові риби *Chondrichthyes*. Основні ознаки.
- Основні групи хрящових риб, характеристика: акули, скати, химери.
- Клас Кісткові риби *Osteichthyes*. Загальна характеристика.
- Підклас променепері *Actinopterygii*. Основні ряди:
- Оселедцеподібні *Clupeiformes*; Коропоподібні *Cypriniformes*; Сомоподібні *Siluriformes*; Лососеподібні *Salmoniformes*; Щукоподібні *Esociformes*; Окунеподібні *Perciformes*; Камбалоподібні *Pleuronectiformes*.
- Підклас лопатепері *Sarcopterygii*. Целакантоподібні *Coelacanthiformes*. Дводишні риби *Dipnoi*.
- Прибережні (неретичні) та океанічні види риб.
- Іхтіофауна в басейнах Азовського та Чорного моря.
- Вплив воєнних дій на сучасний стан іхтіофауни акваторій України, зокрема, Півдня України.

Рекомендована література з навчальної дисципліни

1. Анатомія риб: підручник для студентів біологічних факультетів вищих навчальних закладів / Мельник О.П., Костюк В.В., Шевченко П.Г. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 624 с.
2. Алексієнко В.Р. Іхтіологія. посібник для студентів біологічних факультетів / В.Р. Алексієнко. – К.: Укр. Фітосоцний центр, 2007.– 116 с.
3. Атлас промислових риб України: навч. посіб. / [Гринжевський М.В., Алимов С.І., Ківа М.С. та ін.]; за ред. Шевченка П.Г. – К.: КВІЦ, 2005. – 95 с.
4. Шевченко П.Г. Основи систематики рибоподібних і риб: навчальний посібник (стереотипне видання)/П.Г. Шевченко, Ю.В. Пилипенко. 2025. – 230с.

5. Шевченко П.Г., Пилипенко Ю.В. Костисті та лопатопері риби: Навчальний посібник (стереотипне видання). Херсон: Олді-плюс, 2025. –736с.
 6. Промислове освоєння іхтіофауни Запорізького (Дніпровського) водосховища: довідник / Федоненко О.В., Маренков О.М.; Дніпровський нац. ун-т ім. О. Гончара, Біолого-екологічний факультет. Дніпро: ЛПРА, 2018.–149 с.
 7. Біологічні основи рибного господарства: навч. посібник / Гриневич Н.Є, Трофимчук А.М., Світельський М.М. та ін. – Біла Церква, 2023. – 151 с.
 8. Шевченко П. Г., Пилипенко Ю. В. Круглороті рибоподібні, хрящові та ганоїдні риби: Навчальний посібник. Херсон: Олді-плюс, 2012.– 180 с.
 9. Риби України. Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм. [Електронний ресурс].–Режим доступу: https://darg.gov.ua/_ribi_ukrajini_0_152_menu_0_1.html
 10. Мовчан Ю.В. Риби України (таксономія, номенклатура, зауваження). Збірник праць Зоологічного музею, 2008–2009, № 40. С. 47-86.
 11. Мовчан Ю.В. Риби України / (визначник-довідник). – К.: Золоті ворота, 2011. – 444 с.
 12. Фізіологія риб: Підручник / Дехтярьов П.А., Євтушенко М.Ю., Шерман І.М. – К.:Аграрна освіта, 2014. – 315 с.
- Додаткові інформаційні ресурси:
13. Раритетна іхтіофауна прісних водойм України (крім Карпатського регіону) / [Долинський В.Л., Гончаренко Н.І., Афанасьєв С.О., Кирилук О.П.]. – К.: Фітосоціо-центр, 2008. – 100 с.
 14. Shevchenko I.V., Korzhov Ye.I., Kutishchev P.S., Honcharova O.V., Shevchenko V.Yu. Effect of Abiotic Factors upon Morphological Variability of *Fleuria lacustris* Larvae (Diptera, Chironomidae). *Hydrobiological Journal* –Begell House (United States). Vol. 56, Issue 5, 2020. –P. 15-22
 15. Moyle P.B., Cech J.J. *Fishes, An Introduction to Ichthyology*. 5th Ed, Benjamin Cummings. 2003. ISBN 978-0-13-100847-2
 16. Репозитарій ХДАЕУ. URL: <https://dspace.ksaeu.kherson.ua/>

17. Офіційний сайт: Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм. [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL:<https://darg.gov.ua/>
18. Науковий журнал «Рибогосподарська наука України». Інститут рибного господарства Національної академії аграрних наук України (URL:<http://if.org.ua>). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<https://fsu.ua/index.php/uk/>
19. Науковий журнал «Водні біоресурси та аквакультура». Херсонський державний аграрно-економічний університет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<https://wra-journal.ksauniv.ks.ua/>
20. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<http://www.nbuv.gov.ua/>
21. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019/conv/parapu1:nz_1/sp:dark/only#n5
22. Риби. Режим доступу: URL:
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B8%D0%B1%D0%B8>

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «СУЧАСНЕ ТОВАРНЕ РИБНИЦТВО»

Мета: засвоєння знань про сучасні технології та біологічні основи в сучасному товарному рибництві, інтенсивне вирощування риби, закономірності росту, живлення та відтворення об'єктів сучасного рибництва; формування у вмінь аналізувати вплив технологічних, екологічних і економічних чинників на ефективність товарного рибництва, розробляти науково - обґрунтовані заходи з підвищення продуктивності водойм, удосконалення систем годівлі, селекції риби. Вступник має вміти використовувати набуті знання при організації та управлінні процесами вирощування риби, впровадження інноваційних технологій аквакультури та забезпечення сталого розвитку товарного рибного господарства.

Перелік тем:

- Екологічна безпека в сучасному товарному рибництві. Тенденції розвитку галузі.
- Технології вирощування товарної риби. Оцінка ефективності інтенсивних технологій вирощування товарної риби.
- Технології вирощування товарної риби у ставових господарствах.
- Методи підвищення продуктивності ставів.
- Сучасні та загальноприйняті інтенсифікаційні заходи (удобрення ставів, годівля, полікультура, меліорація, аерація тощо).
- Технологічні процеси вирощування в товарному рибництві: підготовка ставів, зариблення, годівля, контроль гідрохімії, вилов.
- Основні засоби інтенсифікації у ставовому рибництві та основні технологічні процеси в них. Вплив технологічних чинників (на прикладі умов годівлі) на швидкість розвитку та активність метаболізму в сучасному товарному рибництві.
- Технологія виробництва товарної риби за трирічним оборотом.
- Полікультура у товарному рибництві.
- Технологічні особливості оптимізації зимівлі риб в ставовому тепловодному господарстві.
- Рибогосподарське обґрунтування експлуатації малих водойм Півдня України.
- Технологічні параметри та переваги ведення комбінованої форми рибництва.
- Вплив технологічних чинників на швидкість розвитку та активність метаболізму при вирощуванні коропа в полікультурі.
- Класичне виробництво товарної риби в умовах тепловодних ставових рибничих господарств. Існуючі сучасні технологічні аспекти оптимізації.
- Класичне виробництво товарної риби в умовах холодноводних ставових рибничих господарств. Існуючі сучасні технологічні аспекти оптимізації.
- Організація годівлі при товарному вирощуванні коропа в полікультурі.
- Ветеринарно-санітарний контроль стада риб у сучасному товарному рибництві.

Рекомендована література з навчальної дисципліни

1. Андрющенко А.І. Рибництво. Том 1. Підручник. Київ: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ». – 2019. – 410 с.
 2. Андрющенко А.І. Рибництво. Том 2. Підручник Київ: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ». – 2019. – 612 с.
 3. Кражан С.А., Хижняк М.І. Природна кормова база рибогосподарських водойм. Навчальний посібник (стереотипне видання). – 2025. – 330 с.
 4. Хільчевський В.К. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія: науковий збірник. Т. 2. Київ. – 2001. – 872 с.
 5. Сучасний стан водних екосистем Півдня України та методи їх відновлення у повоєнний період: зб. наук. праць / Колектив авторів; за ред. док. філос., к.г.н. Є. І. Коржова. – Київ, ТОВ «Франко Пак». – 2024. – 212 с.
 6. Товстик В.Ф. Рибництво. Навчальний посібник. Харків. Еспада. – 2004. – 272 с.
 7. Шарило Ю.Є., Вдовенко Н.М., Федоренко М.О. Сучасна аквакультура: від теорії до практики. Київ. – 2016. – 119 с.
 8. Шерман І. М. Рибництво. Київ. – 2002. – 192 с.
- Додаткові інформаційні ресурси:
9. ФАО. Аквакультура. Режим доступу:
<https://www.fao.org/fishery/en/aquaculture>
 10. Репозитарій ХДАЕУ. URL: <https://dspace.ksaeu.kherson.ua/>
 11. Офіційний сайт: Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://darg.gov.ua/>
 12. Науковий журнал «Рибогосподарська наука України». Інститут рибного господарства Національної академії аграрних наук України (<http://if.org.ua>). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://fsu.ua/index.php/uk/>
 13. Науковий журнал «Водні біоресурси та аквакультура». Херсонський державний аграрно-економічний університет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wra-journal.ksauniv.ks.ua/>

14. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

15. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019/conv/parapu1:nz_1/sp:dark/only#n5

16. Добре доглянуті риби – добробут ЄС стандарти: https://www-fondation--droit--animal-org.translate.google.com/104-bien-etre-poissons-vu-par-recherche-et-par-filiere-piscicole/?x_tr_sl=fr&x_tr_tl=ru&x_tr_hl=ru&x_tr_pto=sc

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ПЕРСПЕКТИВНІ ОБ'ЄКТИ АКВАКУЛЬТУРИ»

Мета: засвоєння знань та здобуття вмінь щодо культивування об'єктів, аквакультури в враховуючи їх біологічно-господарські параметри організму, технологічні умови та вимоги підприємства.

Вступник має знати біологічні особливості перспективних об'єктів аквакультури, вміти використовувати загальні методи роботи з рибогосподарського використання перспективних об'єктів аквакультури різних систематичних груп.

Перелік тем:

- Основні об'єкти прісноводної аквакультури.
- Основні об'єкти марикультури.
- Загальні питання розведення гідробіонтів, розведення одноклітинних та безхребетних. Особливості розведення хребетних.
- Технологічне забезпечення процесів вирощування об'єктів аквакультури.
- Біологічно-господарські характеристики та технологічні особливості розведення:
 - лина *Tinca tinca*.
 - буфало *Ictiobus*.
 - судака *Sander lucioperca*.
 - прісноводної креветки *Macrobrachium rosenbergii*.

- кефалевих *Mugilidae*.
- пеляді *Coregonus peled*.
- вугра європейського *Anguilla anguilla*.
- мармурового сома *Clarias gariepinus*.
- устриці європейської (устриці їстівної) *Ostrea edulis*.
- річкового рака *Astacus*.
- щуки *Esox lucius*.
- стерляді *Acipenser ruthenus*.
- веслоніца *Polyodon spathula*.
- річкової форелі *Salmo trutta*.
- мідії їстівної *Mytilus edulis*.
- перспективні об'єкти культивування в марикультурі при садковому вирощуванні.
- перспективні об'єкти вермикультури для використання в аквакультурі.
- об'єкти біотестуванні в аквакультурі та гідрохімії.
- Біологічно-господарські характеристики та технологічні особливості розведення:
 - камбалових риб.
 - морського окуня.
 - жовтохвоста і лакедри.
 - культивування та господарське використання жаб в аквакультурі.

Рекомендована література з навчальної дисципліни

1. Гринжевський М.В., Третяк О.М. та ін. Нетрадиційні об'єкти рибництва в аквакультурі України. К.: Світ. –2001. –163 с.
2. Шевченко В.Ю. Аквакультура перспективних об'єктів: навчальний посібник / Херсон: Видавництво Гринь Д. С. – 2018. – 402 с.
3. Шек П.В., Шевченко В.Ю., Орленко А.М. Марикультура: підручник. Херсон.: ОЛДІ-ПЛЮС. – 2014. –328с.

4. Шарило Ю.Є., Вдовенко Н.М., Федоренко М.О. Сучасна аквакультура: від теорії до практики. Київ. – 2016. – 119 с.
5. Андрющенко А.І. Аквакультура: навчальний посібник. Затверджено вченою радою НУБІП України/ Андрющенко А.І., Вовк Н.І. – Київ: ДДП «ЕкспоДрук», 2015. – 396 с.
6. Андрющенко А.І. Осетрівництво: навчальний посібник. Затверджено вченою радою НУБІП України / Андрющенко А.І., Кононенко Р.В. – Київ: ДДП «Експо-Друк», 2015. – 459 с.
7. Вовк Н.І., Андрющенко А.І., Коваленко В.О. Біологія продуктивності об'єктів індустріальної аквакультури: навчальний посібник. Затверджено НУБІПУ/ Київ: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ». – 2021. – 442 с.

Додаткові інформаційні ресурси:

8. ФАО. Аквакультура. Режим доступу:

<https://www.fao.org/fishery/en/aquaculture>

9. Репозитарій ХДАЕУ. URL: <https://dspace.ksaeu.kherson.ua/>

10. Офіційний сайт: Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://darg.gov.ua/>

11. Науковий журнал «Рибогосподарська наука України». Інститут рибного господарства Національної академії аграрних наук України (<http://if.org.ua>). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://fsu.ua/index.php/uk/>

12. Науковий журнал «Водні біоресурси та аквакультура». Херсонський державний аграрно-економічний університет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wra-journal.ksauniv.ks.ua/>

13. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>

14. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019/conv/parapu1:nz_1/sp:dark/only#n5

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «АКВАКУЛЬТУРА ШТУЧНИХ ТА ПРИРОДНИХ ВОДОЙМ»

Мета: знання тенденцій розвитку технологій вирощування гідробіонтів з використанням штучних та природних водних екосистем; аспектів теоретичного і практичного значення практичного досвіду (вітчизняного та європейського) інтенсифікаційних заходів, організації господарств з вектором виробництва органічної продукції аквакультури.

Вступник має знати: основні технології культивування гідробіонтів поширених видів, провідні технологічні аспекти при веденні рибництва в різних типах водойм, осетрівництві, форелівництві, володіти загальними питаннями аквакультури в природних, штучних водоймах; вміти здійснювати технологічні розрахунки процесів культивування гідробіонтів, визначати оптимальні технологічні параметри, враховуючи біологічно-господарські особливості об'єктів вирощування.

Перелік тем:

- Загальні питання аквакультури штучних природних водойм, тенденції розвитку, роль в забезпеченні продовольчої безпеки країни.
- Ставова та індустріальна аквакультура: роль і місце у рибному господарстві.
- Біологічні особливості основних об'єктів аквакультури та тенденція використання нових перспективних.
- Боротьба із заростанням і замуленням ставів.
- Полікультура.
- Технологічні параметри вирощування коропа в полікультурі.
- Організація інтенсивної та екстенсивної форм аквакультури.
- Типи рибницьких господарств за технологічними процесами.
- Вплив абіотичних і біотичних факторів на водні екосистеми.
- Вплив природно-кліматичних зон України на розвиток фіто, зоопланктону, зообентосу.
- Роль кисневого режиму при вирощуванні риб.

- Роль біогенних елементів у продуктивності водойм.
- Рибопродуктивність природних водойм і методи її оцінки.
- Формування складу іхтіофауни водойм.
- Зариблення водойм і строки випуску рибопосадкового матеріалу.
- Іхтіофауна лиманів Півдня України. Підрощення гідробіонтів для подальшого зариблення.
- Виробничий фонд рибництва в природних водоймах.
- Культивування промислових риб в природних водоймах.
- Біологічне виживання та промислове повернення риб з природних водойм.
- Меліорація природних та штучних водойм.
- Покращення умов природного відтворення риб. Нерестово-вирощувальні господарства.
- Технологічні особливості відтворення та вирощування частикових риб та їх рибничо-біологічні особливості.
- Рибничо-біологічні особливості та відтворення осетрових.
- Особливості вирощування покатної молоді риб.
- Рибничо-біологічні особливості та відтворення родини лососевих, далекосхідних лососів.
- Відтворення благородних лососів, сигів та білорибци.
- Фізико-географічна, екологічна та рибогосподарська характеристика великих водосховищ України.
- Рибогосподарське використання водосховищ Дніпровського каскаду.
- Малі водосховища як рибогосподарські водойми.
- Рибогосподарське використання малих водосховищ.
- Озерне рибне господарство.
- Рибогосподарське використання водойм охолоджувачів, іригаційне рибицтво.
- Загальна характеристика морських господарств. Основні об'єкти марікультури та морські об'єкти акліматизації.

- Поширення прісноводних риб у водоймах України.
- Заходи оптимізації газового режиму.
- Біологічне обґрунтування годівлі риб.
- Кормовий коефіцієнт та витрати корму.
- УЗВ (РАС) рециркуляційні аквакультуральні системи
- Вирощування перспективних для України риб в рециркуляційних системах (РАС). Сучасні тенденції в країнах ЄС.
- Устаткування та фільтрація води в РАС.
- Технологічні схеми вирощування риби в РАС.
- Переваги використання РАС в АШВ (аквакультурі штучних водойм).
- Механізація технологічних процесів в аквакультурі. Сучасні тенденції.
- Обладнання для внесення добрив.
- Аератори та насичення води киснем.
- Механізми для облову водойм.
- Транспортування.
- Профілактичні і лікувальні заходи. «Добре доглянута риба» (*Welfare*) згідно нормативів ЄС.

Рекомендована література з навчальної дисципліни

1. Андрющенко А.І., Вовк Н.І. Аквакультура штучних водойм. Частина II Індустріальна аквакультура /підручник: Київ, 2014. –586с.
2. Андрющенко А.І., Алимов С.І. Ставове рибництво. К., Видавничий центр НАУ, 2008. – 635 с.
3. Бузевич І.Ю., Котовська Г.О., Рудик-Леуська Н.Я. Біологія і промисел далекосхідних рослиноїдних риб великих водосховищ України: монографія. Київ, 2012. – 126с.
4. Вовк Н.І., Божик В.Й., Кононенко Р.В. Іхтіопатологія. Підручник. Київ: «ЦП «КОМПРИНТ», 2023. 480 с.
1. Осетрівництво: підручник / Шерман І.М., Козій М.В., Корнієнко В.О., Шевченко В.Ю. / 2-е вид.доп. Херсон: Олді-плюс, 2018. 463 с.

2. Інтенсивні технології в аквакультури / Відп.: Кононенко Р. В., Шевченко П. Г., Кондратюк В. М. Херсон: ОДДІ-ПЛЮС. 2016. – 492 с.
5. Шевченко В.Ю. Аквакультура перспективних об'єктів: навчальний посібник / Херсон: Видавництво Гринь Д. С., 2018. –402 с.
6. Шекк П. В., Бургаз М. І. Аквакультура прісноводних і морських риб, молюсків і безхребетних: навчальний посібник. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2022. –320 с.
7. Honcharova O.V. Highlights technological aspects of recirculatory aquaculture modular system (RAS) and physiological parameters of hydrobionts organism Monographic series «European Science». Innovation in modern science: Economics, Management and Marketing, Jurisprudence, Agriculture. Book 30. Chapter 8. No sge30-02. Part 2. Germany.–2024–P.148-159.<https://doi.org/10.30890/2709-2313.2024-30-00-004>

Додаткові інформаційні ресурси:

8. Honcharova, O., Boucetta, S., Doğan, M., & Can, E. Optimising growth and physiological performance of tilapia (*Oreochromis niloticus*) in a modular multitrophic aquaculture system with natural feed integration. *Italian Journal of Animal Science*, 25 (1). – 2026. – 296–313.
<https://doi.org/10.1080/1828051X.2025.2596844>
9. Добре доглянуті риби – добробут ЄС стандарти: https://www-fondation--droit--animal-org.translate.google.com/104-bien-etre-poissons-vu-par-recherche-et-par-filiere-piscicole/?_x_tr_sl=fr&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=sc
10. Репозитарій ХДАЕУ. URL: <https://dspace.ksaeu.kherson.ua/>
11. Сучасний стан водних екосистем Півдня України та методи їх відновлення у повоєнний період: зб. наук. праць / Колектив авторів; за ред. док. філос., к.г.н. Є. І. Коржова. – Київ, ТОВ «Франко Пак», 2024. –212с.
12. Інноваційні підходи до раціонального використання водних біоресурсів та управління гідроекосистемами: збірник наукових праць /колектив авторів; за ред. доктора філософії Є. І. Коржова; Херсонський державний аграрно-економічний університет. – Одеса :Олді+, 2025. – 272 с.

13. Офіційний сайт: Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм. [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: <https://darg.gov.ua/>
14. Науковий журнал «Рибогосподарська наука України». Інститут рибного господарства Національної академії аграрних наук України (URL: <http://if.org.ua>). [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: <https://fsu.ua/index.php/uk/>
15. Науковий журнал «Водні біоресурси та аквакультура». Херсонський державний аграрно-економічний університет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: <https://wra-journal.ksauniv.ks.ua/>
16. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
17. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019/conv/parapu1:nz_1/sp:dark/only#n5
18. The State of World Fisheries and Aquaculture. – Rome: FAO. 2025. Режим доступу URL: <https://www.fao.org/home/en>

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «АКЛІМАТИЗАЦІЯ ГІДРОБІОНТІВ»

Мета: засвоєння знань щодо форм акліматизації гідробіонтами в екосистемі, водоймах різного походження, перебігу адаптації на різних рівнях, використання методів вибору форм для акліматизації та біотехніки, інтродукції, взаємозв'язку з інтродуцентами, рекрутами. Вступник має знати: критерії, форми, типи і методи акліматизації у нових водоймах; порядок проведення акліматизаційних робіт; методи очищення партій переселенців від біологічних та бактеріальних домішок, бактеріальних, правила транспортування, порядок трансплантації, способи інтродукції. Вміти проводити біотехніку акліматизаційних робіт з метою підвищення рибопродуктивності водойм, відновлення чисельності популяцій рідкісних і зникаючих видів гідробіонтів; враховувати можливі ризики, пов'язані з переселенням видів у нові для них

водойми; правильно обирати об'єкти для акліматизації, формувати біологічне обґрунтування акліматизації.

Перелік тем:

- Теоретичні основи акліматизації гідробіонтів. Категорії акліматизації гідробіонтів.
- Визначення форм, методів акліматизації.
- Цінні промислові види для аквакультури.
- Адаптація, натуралізація цінних гідробіонтів.
- Приймальна ємкість водойм-реципієнтів.
- Організація і реалізація акліматизаційних робіт.
- Основні технологічні аспекти процесу в залежності від виду гідробіонтів.

Правила, розрахунок для транспортування.

- Розрахункова частина інтродукції, способи інтродукції.
- Вплив фізичних властивостей води на стан і розвиток іхтіофауни.
- Вплив кліматичних факторів на гідробіонтів
- Життєві форми гідробіонтів на прикладі макрофітів за впливом кліматичних трансформацій.
- Вплив природно-кліматичних зон України на формування середньої сезонної біомаси і продукції макрофітів.
- Вплив природно-кліматичних зон України на формування середніх сезонних біомаси і продукції зоопланктону, зообентосу, фітопланктону.
- Вплив кліматичних трансформацій на формування рибопродуктивності водойм природних іхтіоценозів.
- Вплив кліматичних трансформацій на формування рибопродуктивності водойм штучних іхтіоценозів.
- Врахування кліматичних трансформацій при організації зимівлі риб в різних регіонах.
- Інтродукція гідробіонтів.
- Інтродукція кормових організмів у рибництві.
- Популяційна динаміка та стан іхтіофауни.

- Динаміка чисельності аборигенних риб у Дніпровсько-Бузькій гирловій області.
- Динаміка чисельності прохідних риб у пониззі Дніпра.
- Основні параметри, які визначають високу ефективність «виходу» із зимівлі коропа в полікультурі в умовах ставового господарства.
- Ветеринарно-санітарна експертиза та контроль здорової риби перед інтродукцією.
- Ветеринарно-санітарна експертиза риби при заразних хворобах.
- Складання схеми біологічного обґрунтування акліматизації гідробіонтів.

Рекомендована література з навчальної дисципліни

1. Євтушенко М.Ю., Дудник С.В., Глебова Ю.А. Акліматизація гідробіонтів: підручник: К.: Аграрна освіта. – 2011. – 227с.
2. Шерман І.М., Воліченко Ю.М., Кутіщев П.С. Основи прикладної поведінки риб. Навчальний посібник: Херсон. – 2016. – 128 с.
3. Євтушенко М.Ю. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури (ЦУЛ). Київ. – 2020. – 350 с.
4. Шерман І.М., Гончарова О.В. Еколого-фізіологічні основи акліматизації гідробіонтів. Підручник: ISBN: 978-966-289-589-6. Олді+. Херсон. – 2022. – 130с.
5. Шерман І.М., Євтушенко М.Ю. Теоретичні основи рибництва: підручник. К. – 2011. – 499с.
6. Риби України. Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://darg.gov.ua/ribi_ukrajini_0_152_menu_0_1.html
7. Мовчан Ю.В. Риби України (таксономія, номенклатура, зауваження). Збірник праць Зоологічного музею, 2008–2009, № 40. – С. 47-86.
8. Мовчан Ю.В. Риби України: визначник-довідник. – К.: Золоті ворота, 2011. – 444 с.
9. Фізіологія риб: Підручник / Дехтярьов П.А., Євтушенко М.Ю., Шерман І.М. – К.: Аграрна освіта, 2014. – 315 с.

10. Гончарова О.В. Аспекти нейрогуморальної регуляції функціональної активності організму риб за умов впливу абіотичних та біотичних чинників (огляд). Рибогосподарська наука України. 2(64). – 2023 – С.83-108.
<https://doi.org/10.15407/fsu2023.02.083>

Додаткові інформаційні ресурси:

11. Раритетна іхтіофауна прісних водойм України (крім Карпатського регіону) / [Долинський В.Л., Гончаренко Н.І., Афанасьєв С.О., Кирилюк О.П.]. – К.: Фітосоціо-центр. 2008. – 100 с.

12. Репозитарій ХДАЕУ. URL: <https://dspace.ksaeu.kherson.ua/>

13. Офіційний сайт: Державне агентство України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм. [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL:<https://darg.gov.ua/>

14. Науковий журнал «Рибогосподарська наука України». Інститут рибного господарства Національної академії аграрних наук України (URL:<http://if.org.ua>). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<https://fsu.ua/index.php/uk/>

15. Науковий журнал «Водні біоресурси та аквакультура». Херсонський державний аграрно-економічний університет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<https://wra-journal.ksauniv.ks.ua/>

16. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<http://www.nbuv.gov.ua/>

17. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019/conv/parapu1:nz_1/sp:dark/only#n5

18. Добре доглянуті риби – добробут ЄС стандарти: https://www-fondation--droit--animal-org.translate.google.com/104-bien-etre-poissons-vu-par-recherche-et-par-filiere-piscicole/? x_tr_sl=fr& x_tr_tl=ru& x_tr_hl=ru& x_tr_pto=sc

ІІІ. КРИТЕРІЇ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКА

Перед початком іспиту представники приймальної комісії проводять інструктаж щодо правил виконання завдання. Вступний фаховий іспит для вступників передбачає виконання завдань, які об'єктивно визначають їх рівень підготовки. Для кожного вступника пропонується завдання, яке складається з 4 питань основних базових дисциплін ОПІ Водні біоресурси та аквакультура другого (магістерського) рівня вищої освіти. Виконання завдання відбувається у вигляді письмового іспиту із детальним конспектуванням та заповненням листка відповіді.

Максимальна кількість балів, яку вступник може отримати, становить 200 балів. Особи, які отримали на фаховому вступному іспиті менш ніж 100 балів, позбавляються права на участь у конкурсі на навчання за ОПІ (освітньо-науковою програмою). За виконання кожного з чотирьох завдань можна отримати від 0 до 50 балів. Максимальний бал відповідає 50: якщо вступник переконливо аргументує відповіді, вміло використовує професійні терміни в галузі, виявляє особливі творчі здібності, вміє використовувати та демонструє знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях (рівень компетентності – високий). Середній бал: якщо вступник вільно володіє матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує типові виробничі ситуації, наводить приклади, втім, допускає неповні відповіді, які містять помилки, але вони є не суттєвими. Нижче середнього: вступник вміє зіставляти та узагальнювати, систематизувати інформацію; в цілому самостійно застосовує її на практиці; допускає помилки, серед яких є суттєві, втім, добирає аргументи для підтвердження думки. Низький бал, задовільний: вступник відтворює меншу частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, втім, володіння матеріалом на рівень вище за початковий, допускає недоліки, в домінуючій кількості, є суттєві, демонструє невпевненість у відповідях. Незадовільний бал, низький: вступник володіє матеріалом на

початковому рівні окремих фрагментів, які становлять незначну частину матеріалу, суттєві помилки.

Підсумкову оцінку визначають керуючись комплексною оцінкою відповідей вступника, рівнем володіння фаховою термінологією та глибиною, системністю продемонстрованих знань з основних напрямів спеціальності Водні біоресурси та аквакультура. Оцінюється у вступника здатність до критичного мислення та творчого підходу до вирішення наукових завдань, а також вміння обирати та застосовувати відповідні методи для вирішення конкретних наукових завдань; культуру мовлення та грамотність; наукову добросесність за результатами виконання завдань.

Апеляція подається у встановленому порядку на ім'я відповідального секретаря Приймальної комісії ХДАЕУ. Не розглядаються апеляції, подані невчасно та /або з порушенням процедури подання. Вступники, які не з'явилися на вступне випробування у встановлений час без поважних причин, до участі у подальших іспитах та конкурсному відборі не допускаються.